

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ВЛАДИ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТРАДИЦІЇ

Мкртчян К. А.

студентка юридичного факультету

*Науковий керівник: **Наливайко О. І.***

*кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Складність, негласність та невизначеність державної влади та влади в цілому сьогодні безперечно питання. На перший погляд, чітке та інтуїтивне соціальне явище виявляє свою прірву глибокого його вивчення. Незважаючи на те, що в будь-якій науці, так чи інакше, влада розглядається разом із суспільством, вона все ще залишається невіршеною проблемою, що містить низку соціальних категорій та понять.

Сьогодні існує велика кількість і різноманітність концепцій влади. Для Т. Гоббса, наприклад, є те, що сила означає досягти добра в майбутньому, а саме життя – це вічне і неблаганне прагнення влади, воно закінчується лише після смерті. На початку ХХ ст. М. Вебер визначав владу як здатність індивіда виконувати свою волю в конфлікті оточуючих. На відміну від цього, пан Ласвелл та пан Каплан вважали застосування сили діями, яке впливати на когось або спричинити інші дії. Р. Даль вважав, що влада дає можливість одній людині змусити іншого робити те, чого він не робив би за власним бажанням [4].

Ймовірно, неможливо обійти таке явище, як влада, у дослідженнях державного управління, оскільки влада існує, як підтримка всіх соціальних відносин. Ж.-П. Сартр стверджував, що відповідно до установчого договору об'єкту може бути присвоєна властивість символу [1, с. 56]. Як бачимо, основна увага приділяється враховуючи владу, і полягає в тому, що існує діалог між різними уявленнями про владу, де перший, розкривається і розгортається кризь призму іншого. Це створює певну подвійність. Наприклад, П. Бурдье описує соціальний досвід за допомогою терміна – «звичка», що являє собою систему диспозицій, що породжує та структурує практику соціального агента та його представництво. У цьому контексті погляд дослідника завжди налаштований на привілейований соціальний статус інтелектуала. Крім того, обмеження на пізнавальний процес задається зовнішнім середовищем та контекстом соціального попиту на певний вид інтелектуальної діяльності. На цій підставі можна стверджувати, що будь-яке знання не може бути повним, нейтральний або цілком об'єктивний, оскільки це продукт комунікації певної історичної епохи. Парадигма істини підтримується специфічним політичним та

соціальним виміром. Для того цілком природно вивчати владу в її сучасному вимірі шляхом ідентифікації та аналізу історії генезису різних дискурсів влади. Слід також звернути увагу на умови та соціальний контекст, що сприяли формування певної модальності відносин влади та конфігурація соціальних інститутів такої чи іншої соціальної сфери [3, с. 43].

Соціальні поля, у свою чергу, створюють певний культурний контекст епохи, в якій "Читання" розвиває і змінює саму практику влади, яка відбувається переважно завдяки мові структури, різних дискурсів диспозицій. Що стосується сучасних принципів вивчення дискурсу влади, дуже цікаво звернути увагу на погляд Фуко і Бурдьє, які, на відміну від традиційних принципів мислення їх цікавить вже не сам предмет, як елемент певної структури, а умови та процедури, що визначають дію, і мислення предмета. Звертаючи увагу на це когнітивне обмеження структурного підходу, тема у Фуко або соціальний агент у Бурдьє, діє та свідомо діє в межах певного дискурсу чи соціальної сфери, дотримання конкретних правил та соціальних стратегій. Це соціальна диспозиція суб'єкта в конкретному випадку полігональна структура дозволяє класифікувати та виробляти певні типи процесів, допомагає орієнтуватися в конкретний дискурс, адекватно реагувати на події, обмежуватися в їх процесі і конструювати власні процедури, а також залежно від позиції впливу на існуючу стратегію. Ця класифікація в дискурс, з одного боку, підтримує процес соціалізації, а з іншого – створює можливість для ефективних дій і прийняття рішень. Тому акцент у цих дослідженнях переходить від аналізу об'єктивних структур закономірності у напрямку умов та процедур, що породжують та наповнюють цю структуру конкретним змістом.

Виходячи з цих загальних ідей, можемо запропонувати кілька принципів, яких слід дотримуватися аналізувати результативність. По-перше, необхідно виявити значення, цінність і розуміння влади в різні історичні епохи. Це передбачає врахування не стільки концепцій, розроблених у певний час, скільки практичного досвіду та історичний контекст, який сформував певні уявлення про це соціальне явище як розвинене соціальне явище та яку роль у них відіграла влада. По-друге, необхідно зрозуміти значення та структуру державної влади досвіду, а також звернення уваги на історію структур, в яких проявилися її організаційні зусилля. По-третє, важливо бачити щось спільне, незмінне, що пронизує кожен історичний період часу, який він формує незмінні закономірності побудови та функціонування різних соціальних сфер. По-четверте, необхідно розглядати основні традиції, які мали значний вплив на сучасну теорію влади, а також систему знань, що вони циркулюють у суспільстві і є основою для розуміння та легітимації влади. І нарешті, після п'ятого, необхідно вказати на сучасні

елементи державної влади, проаналізувати стратегії глобальної соціальної практики, спрямовані на підтримку або перетворення соціально-політичної структури.

Існує кілька характеристик, властивих сучасній державній владі, коли їх розглянути призма соціальних відносин, у мережу яких вони органічно «вшиті». Про такі специфічні характеристики держави влада повинна включати імперативний, диспозитивний, інформативний та дисциплінарний характер влади [2, с. 37].

Такий підхід до питання влади не є безперечним і потребує подальшого розвитку лише зараз можна сказати, що це відкриває нові, набагато глибші коріння влади, дозволяє пов'язати теорію, реальність, розкриваючи її стратегії та механізми. У наукових дослідженнях спостерігається перехід до цього принципу, подальший аналіз держави та уряду в цілому, що дозволяє моделювати його фактичне здійснення. Перспективою подальших досліджень можна вважати реконструкцію сучасних владних відносин, оновлення, справжній характер державних, політичних та громадських інститутів.

Література:

1. Корольов С. А. Нескінченне простір: гео-і соціографічних образи влади. Москва. 1997.
2. Новітній філософський словник. – Мн., 2001.
3. Подорога В. А. Влада і пізнання (археологічний пошук М. Фуко) Влада. Нарисис сучасної політичної філософії Заходу. Москва, 1989.
4. Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм – це гуманізм. Москва: Изд-воиноз. літ-ри, 1953.
5. Фуко М. Наглядати і карати. Народження в'язниці . Москва, 1999.

ЕТНІЧНА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА ТА МІСЦЕ В НІЙ ЕТНІЧНИХ МЕНШИН

Ялова О. В.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

«Формування націй, постання національних держав і боротьба за національне самовизначення – це такі ж глибинні та універсальні тенденції новоєвропейської історії, як і науково – технічна революція» – зазначає український соціолог О.І. Погорілий. Однак, ті процеси, які